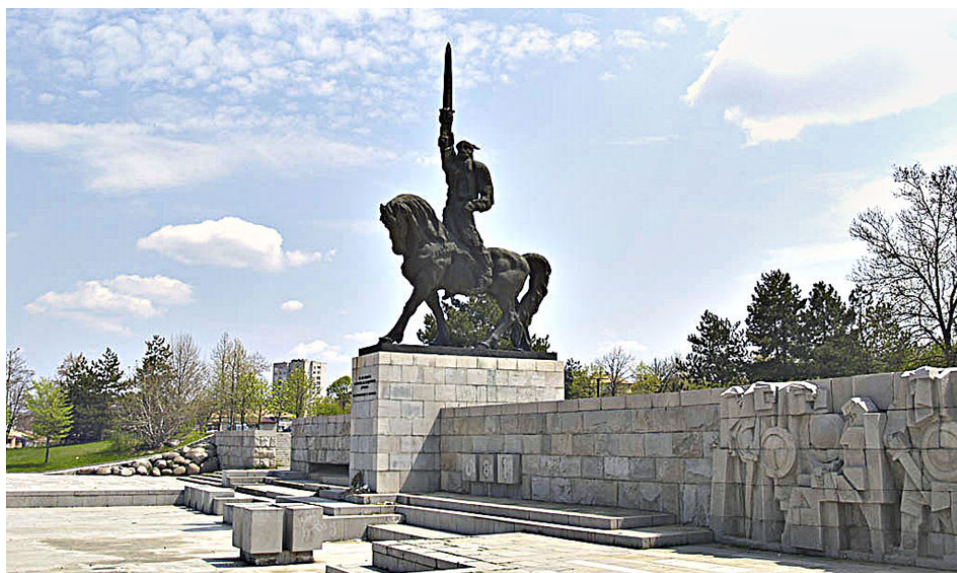

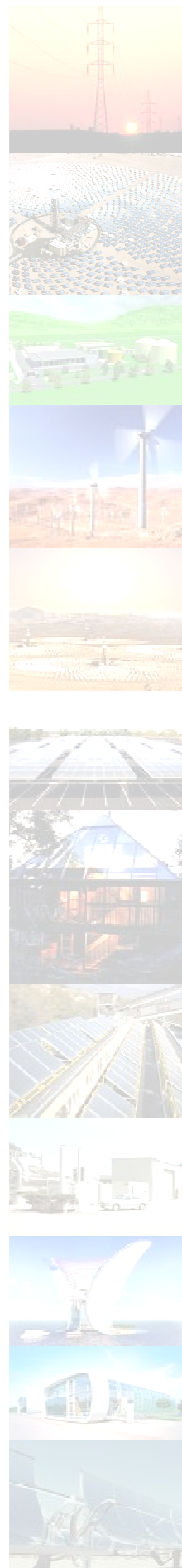
ОБЩИНА ГРАД ДОБРИЧ

ОБЩИНА ПО ПЪТЯ КЪМ ЕНЕРГИЙНАТА НЕЗАВИСИМОСТ

ЕЖЕГОДЕН КОНКУРС НА ЕКОЕНЕРГИЯ 2012 г.

септември 2012

I. УПРАВЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯТА В ОБЩИНАТА

От 1997г. Община град Добрич е учредител и един от най-активните членове на Общинската мрежа за енергийна ефективност ЕкоЕнергия.

В общинската администрация няколко ключови експерти от Дирекция „Устройство на територията, инфраструктура и околна среда“ сформират т.нар. алтернативно звено за управление на енергията. Работи се в екип, като функциите и задачите между отделните главни експерти са балансирано разпределени.

Чрез реализирането на различни проекти са създадени ефективни партньорства между Община град Добрич, в ролята ѝ на **мотиватор**, и различни заинтересувани страни:

- неправителствени организации – училищните настоятелства;
- енергийни оператори, функциониращи на територията на общината – „Е.ОН България мрежи“ АД и „Черноморска технологична компания“ АД;
- местните медии;
- регионални и национални енергийни организации – Агенция за устойчиво енергийно развитие – Добрич, Асоциацията на Българските Черноморски Общини, Общинската мрежа за енергийна ефективност ЕкоЕнергия, Черноморски регионален енергиен център и др.

Установените трайни партньорства на регионално равнище, чрез реализираните проекти и последвалите ползи, илюстрират преимуществата на енергийната ефективност и практическите начини и средства за постигането ѝ.

По-голяма част от специалистите на ЗУЕ са преминали през няколко обучения на ОМЕЕ ЕкоЕнергия и на други организации. Официално няма назначен енергиен мениджър в административната структура на Общината, но тези функции и задължения са допълнително вменени на двама от експертите на ЗУЕ – гл. експерт „Ел“ и гл. експерт „Газ и ОВК“. Те могат да се считат за обучени и сертифицирани специалисти по енергийно планиране и управление, които са основният фактор за постигнатите към момента резултати. Трябва да се отбележи, че ЗУЕ изцяло получава подкрепа от ръководството на Общината и Общинския съвет, предвид водената ефективна политика в областта на устойчивото енергийно развитие на общината. Налице е политическа воля и убеденост за целенасочената работа в тази сфера. Доказателство за това са постигнатите резултати и получените награди в различни конкурси. Последният приз, с който беше удостоена Община град Добрич, беше призьт „Българска екообщина“ в първия по рода си национален конкурс в рамките на форума за Югоизточна Европа за енергийна ефективност, възобновяема енергия и екология. Град Добрич спечели първа награда в категория „Енергийна ефективност“ за цялостната енергийна политика, водена от Общината. Конкурсът „Българска екообщина – нови стъпки към устойчивото екологично развитие е организиран от фирма „Виа Експо“ в партньорство с Фондацията за реформа в местното самоуправление, Националното сдружение на общините в Република България, Асоциацията на еколозите от общините в България и Българската асоциация за устойчива енергия. Основната цел беше да се отличат общините, които полагат специални усилия в тези области, да се популяризират номинираните проекти и да се стимулират останалите общини да последват примера.

Заложените енергийни цели за 2012 г. са част от целите на Общината за постигане целите на ЕС до 2020 г., обвързани и с националните индикативни цели.

Община град Добрич е една от първите български общини, които през февруари 2009 г. на официална церемония в Брюксел се присъединиха към Споразумението на кметовете и с това поеа ангажимент за изпълнение на заложените в него задължения. Във връзка с това Община град Добрич разработи План за действие за устойчива енергия „Енергийно устойчив Добрич 2020“, който се основава на Общинската енергийна програма 2008-2013 г. и представлява нейно естествено продължение. За постигане на целите на плана, ежегодно се изпълняват енергийни

проекти, финансирани със собствени или европейски средства.

Освен това, ежегодно се провеждат Общински дни на интелигентната енергия в рамките на тематични европейски и национални кампании и инициативи, с активното участие на различни заинтересувани страни. Община град Добрич винаги се присъединява и е част от кампании като Европейска седмица на устойчивата енергия, Европейска седмица на мобилността, Ден без автомобил, Часът на Земята, Да изчистим България за един ден, Ден без найлонови торбички и др.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНСКАТА ЕНЕРГИЙНА ПРОГРАМА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Информационна система

Една от основните задачи на част от екипа на ЗУЕ е да събира и поддържа актуална база данни за енергопотреблението във всички общински обекти (около 70 сгради и системата за улично осветление на града). От 2000 г. към настоящия момент информацията се надгражда и обновява, като данните се използват за първоначални и последващи анализи в обследванията за енергийна ефективност, както и за изходна база данни при изготвянето им.

Общинска енергийна програма

Общината има цялостна политика за енергийна ефективност в контекста на устойчивото развитие. Във връзка с това е разработена Общинската енергийна програма за периода 2008-2013 г., която е приета с Решение на Общинския съвет през 2008 г. Програмата се изпълнява поетапно, предвид осигурения ежегоден финансов ресурс и в съответствие със заложените в енергийната програма конкретни количествени задължения. Преди това успешно беше реализирана и първата Програма за енергийна ефективност 2001-2006 г. Като естествено продължение на Общинската енергийна програма 2008-2013 г. е разработен и Планът за действие за устойчиво енергийно развитие „Енергийно устойчив Добрич 2020“ (<http://www.dobrich.bg/index.php?s=sc&id=96>).

Реализирането на различни енергийни проекти допринася за осъществяването на целите, заложи в **Общинската енергийна програма 2008-2013 г.**, както и дългосрочните приоритети в Плана за действие за устойчиво енергийно развитие на Общината **„Енергийно устойчив Добрич 2020“**, разработен във връзка с поетите от Община Добрич ангажменти по Споразумението на кметовете – най-амбициозната инициатива за постигане целите на европейската енергийна политика 20x3 до 2020г. чрез устойчиво енергийно развитие и в частност, изпълнение на **Приоритет I** от Плана - Прилагане на интегриран пакет от мерки за подобряване на енергийната ефективност в общинския сграден фонд, **Цел 1.1** - Повишаване на енергийната ефективност в общинските сгради с поне 30%.

Нашата основна цел е изграждане на ефективна образователна инфраструктура, осигуряваща равен достъп до качествено образование и съвместима с изискванията на населението и европейските политики за балансирано устойчиво развитие.

Освен това, изпълнението на тези проекти е пряко свързано с **Програмата за управление на Община град Добрич 2007 –2011 г.** Две от основните цели на програмата са пряко свързани с конкретните цели на енергийните проекти, реализацията на които допринася за тяхното постигане:

- **Балансирано развитие** на общината и превръщането ѝ в привлекателен за жителите, посетителите, инвеститорите и приходящата работна ръка европейски град, с ново качество на градската среда. Град, който да отговори на предизвикателствата за достигане на европейските стандарти за агломерационен център и да действа като двигател за повишаване конкурентоспособността на областта.
- **Устойчиво развитие** на общината, съобразено с опазването на околната среда – благоразумно управление на градските екосистеми, намаляване вредите върху околната среда, прилагане на интегриран подход със затворени цикли на водата и енергията,

разширяване на зелените площи и прилагане на общи енергийни системи в публичния сектор – единна екологична политика в съответствие с Интегрираната система за управление по международни стандарти ISO 14001:2004 и ISO 9001:2000 на общината.

В момента предстои разработване на краткосрочна и дългосрочна програма за използване на енергия от възобновяеми източници съгласно изискванията на новия ЗЕВИ. Програмите ще бъдат изцяло съобразени с целите, заложи в Плана „Енергийно устойчив Добрич 2020“, т.е. поне 25% повишаване използването на енергия от ВЕИ на територията на общината.

Финансиране

Общината ежегодно залага целеви средства в Програмата за капиталови разходи, които като цяло съставляват малка част от общинския бюджет – между 5 и 10% от него. Тези средства основно се разходват за изготвяне на обследвания за енергийна ефективност, съгласно ЗЕЕ, като за последващото реализиране на мерките, предписани в енергийните обследвания търсим привличането на европейски средства чрез различни проекти и програми. Последните две години се оказаха изключително успешни в тази насока. Енергийно обновени бяха над 15 общински сгради. Извършено е енергийно преобразяване на сградите на седем учебни заведения в град Добрич – пет училища и две детски градини, чрез реализацията на проект „Към по-качествено образование в ареал Добрич чрез обновена и модернизирана инфраструктура“ по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013. Общата стойност на проекта е 5 203 425,20 лева, от които финансовият принос на Община град Добрич е 110 075,52 лв. (2,16%). Една детска ясла е обновена по проект на Българо-норвежката програма за сътрудничество, а три обекта са реновирани със собствени средства. Изключително ефективна за българските общини се оказва възможността за инженеринг на енергоефективни мероприятия чрез ползването на ЕСКО услуги. По този начин Община Добрич успя изцяло да обнови четири големи общински обекта на стойност над 2 млн. лв., като стойността на вложената инвестиция ще се възвърне за срок от 7 години. ЕСКО моделът е много успешна форма на ПЧП – удобен инструмент за местните власти, особено в условията на финансова криза при ограничени или при липса на собствени финансови средства.

Мониторинг и публичност

Лицензираните фирми за енергийни обследвания се избират съгласно разпоредбите на Закона за обществените поръчки, на принципа на прозрачността и целесъобразността. Контрол по изпълнението на енергийните програми и планове се осъществява чрез изготвяне от експертите на ЗУЕ на периодични доклади и отчети до кмета на общината и ежегодно до Общинския съвет. Отчетите се поместват на интернет страницата на общината, където могат да бъдат разгледани от заинтересуваните страни.

Резултати

Чрез изпълнението на гореописаните проекти беше постигнато изграждане на модерна и ефективна образователна инфраструктура в подкрепа на икономическото благоденствие и социалната интеграция на Добрички градски ареал. Целенасочените мерки за обновяването и модернизацията на обектите повишиха качеството на образователния процес, като същевременно постигнаха:

- изработване на детайлно обследване за енергийна ефективност на сградите и съответно изпълнение на предписаните мерки;
- подобрени показатели на санитарните норми и комфорт на обитаване в общинските сгради;
- осигурен равен достъп за всички ученици;
- намалени разходи за енергия;
- подобряване на екологичните условия чрез намалени въглеродни емисии;

- повишена култура на енергийно поведение - подобро енергийно поведение на преките и косвени ползватели на сградите в резултат от енергийното им преобразяване;
- утвърден имидж на Община град Добрич като модел на устойчиво енергийно развитие.

Изпълнените строително-ремонтни дейности включват:

- подобряване на енергийните характеристики на сградите – подмяна на дограма, монтиране на топлоизолационни системи по стени и покриви, оптимизиране на отоплителните процеси, подмяна на съществуващото осветление с енергоефективно;
- реконструкция на вътрешни инсталации – електрически и ВиК инсталации, обновени мълниезащитни и пожароизвестителни системи;
- външни и вътрешни ремонтни работи – хидроизолация на покривни пространства и водоотвеждащи системи, освежени фасади, учебни и помощни помещения, санитарни възли, занимални, спални помещения, помощни помещения и офиси, санитарни възли;
- благоустрояване на прилежащото дворно пространство.

Технически параметри

- Размер на инвестицията за енергийно преобразяване на сградите – 3 693 423 лева общо, или 40,57 лева на човек от общината
- Намалени общински разходи за електроенергия – размер на финансовата икономия: 609 433 лева/годишно общо, или 6,69 лева/годишно на човек от общината
- Според дейността и обхвата на реализираните проекти през последните две години директно повлияни от енергийноефективното обновяване на сградите са общо 10 560 лица или около 11,5% от населението на община град Добрич
- Положително въздействие върху околната среда – спестени CO₂ емисии: 2 7141,23 тона/годишно, или 29,18 кг/човек от общината
- Инвестиции за спестяване на 1 тон CO₂, в лева на тон – 3129,75 лева на тон
- Реализирането на проектите има голям потенциал по отношение развиването на местния бизнес и създаването на нови работни места.
- Въвеждане на иновативни практики:
 - оптимизиране на отоплителните процеси чрез въвеждане на елементи за автоматизирано поддържане на необходимите топлотехнически параметри, чрез изграждане на автоматизирана система за управление на температурните режими по външна и стайна температура;
 - изграждане на енергийна мониторингова система (ЕМС) за наблюдение в реално време на поведението на всички съоръжения и възможност за архивиране на базата данни.
 - монтаж на слънчеви колектори за производство на гореща вода за нуждите на детските заведения.

Съгласно Закона за енергийната ефективност след изтичане на една година от въвеждането на пакета от мерки за енергийна ефективност следва да се изготви сертификат от лицензирана фирма, доказващ енергийния клас на сградата. В момента предстои извършване на обследване и сертифициране на обновените сгради, след провеждане на процедура за избор на изпълнител, съгласно ЗОП. Същевременно анализът на осъществявания мониторинг показва, че са налице доказани енергийни спестявания над 30%, предвидени в първоначалното обследване за енергийна ефективност.

Снимки: Преди и след енергийното преобразяване на общинските сгради

III. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ НА ОБЩИНАТА В ОБЛАСТТА НА ИНТЕЛИГЕНТНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕНЕРГИЯТА

Община Добрич има изградена комуникационна стратегия за популяризиране на дейностите в областта на интелигентното използване на енергията, която е част от Плана „Енергийно устойчив Добрич 2020“.

От април 2008г. към настоящия момент в Центъра за услуги и информация на общината функционира бюро, което предоставя консултации на населението по въпросите на рационалното използване на енергията. С тази задача са ангажирани експертите на ЗУЕ.

Дейностите на ЗУЕ и като цяло постиженията на общината в тази сфера могат да бъдат мултиплицирани и в други общини. Същите се популяризират чрез разпространение на информационни брошури, дипляни, проспекти, поместване на информация на интернет-страницата на общината, публикуване на прессъобщения в местната и регионалната преса, провеждане на пресконференции и използване на други форми за информация и публичност. Освен това, на сайта на общината постоянно се поместват анкети, като често темата е с екологична или енергийна насоченост, например в момента анкетата е във връзка с провеждането на Общинските дни на устойчива енергия в рамките на Европейската седмица на мобилността. Предходната анкета, публикувана за няколко месеца, беше на тема „Енергийно обновяване на българските домове“, предвид старта на програмата. Впоследствие резултатите се обработват и оповестяват пред широката общественост.

Същевременно резултатите от изпълнението на ОЕП 2008-2013 г. и Плана „Енергийно устойчив Добрич 2020“ са представени и популяризирани на повече от 15 различни национални и международни семинари, форуми и работни срещи на ЕкоЕнергия, АБЧО, ЧРЕЦ, ManagEnergy, World Bank Institute, NALAS Energy Efficiency Task Force и др.

Както беше упоменато по-горе в общината се организират специални събития за популяризиране на темата сред населението чрез ежегодно включване в различни европейски и национални кампании и инициативи с такава насоченост. Може да се отчете, че информацията достига до 10-15% от населението, но трябва да се отбележи, че подрастващото поколение е основен участник

в общинските инициативи. Например през 2011г. по проект ENERSUPPLY над 100 изявени ученици в областта на екологията от шест добрички училища взеха участие в обучително посещение на един от най-големите ветроенергийни паркове на нос Калиакра, област Добричка. Тази година, по време на Седмичата на устойчивата енергия, част от учениците от Професионалната гимназия по механо- и електротехника ще посетят Завода за YTONG в Добрич, за да се запознаят с технологията на производство и качествата на новия топлоизолационен материал Мултипор+, който от цяла Юго-Източна Европа ще се произвежда единствено в завода на фирмата в Добрич.

Други примерни инициативи в рамките на ОДИЕ с участие на подрастващото поколение:

- ✓ тематични конкурси – за рисунка, есе, еколога на Общината;
- ✓ велошествия, велопоходи, велокаскади;
- ✓ велосъстезания и интерактивни игри сред природата;
- ✓ учебни визити и посещения на енергийни обекти;
- ✓ концерти и много други инициативи според конкретната кампания.

Перспективи

Община град Добрич участва като партньор или водеща организация в проекти, свързани с популяризиране на добри практики за енергийна ефективност, разработване на стратегии за енергийна ефективност, провеждане на информационни кампании, обмен на добри практики и реализиране на дейности, насърчаващи частния сектор за изпълнение на енергоефективни мерки. Освен това, ежегодно се организират и провеждат Общински дни на интелигентната енергия в рамките на тематични европейски или национални инициативи и кампании. Именно чрез реализирането на такива проекти се постига повишаване на обществената информираност и изграждане на култура за енергоефективно поведение както в публичния, така и в битовия сектор.

Планирани предстоящи мерки, свързани с провежданата политика на Общината в областта на устойчивото енергийно развитие:

- ✓ организиране и провеждане на информационни кампании, основани на принципа на социалния маркетинг;
- ✓ изграждане на партньорства с местни и регионални структури на гражданското общество, с медиите и бизнеса за провеждане на съвместни инициативи за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в бита;
- ✓ разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извънучилищна среда;
- ✓ разработване и прилагане на ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, националното и местното законодателство в областта на енергийната ефективност.

Очаквани добавени резултати:

- ✓ повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред обществеността за енергийно ефективно поведение;
- ✓ изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в бита;
- ✓ намаляване потреблението на енергия и респективно емисиите на парникови газове;
- ✓ насърчаване на партньорството и сътрудничеството между страните, заинтересувани от подобряване на устойчивата енергийна политика на Община град Добрич;
- ✓ разпространение на презентационни материали (изложби и промоционални събития) – инвеститори, гости на общината, партньори по проекти;
- ✓ популяризиране на проекти на общината в подкрепа на устойчивото енергийно развитие на местно равнище.

